

Parlamentul
Republicii Moldova

IM nr.22

12 iunie 2020

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

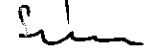
**Biroul Permanent al
Parlamentului Republicii Moldova**

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege cu privire la regimul zonelor defavorizate.

Anexă:

1. Proiectul de lege;
2. Nota informativă.

Deputați în Parlament:

 Igor MUNTEANU
 Alexandru SLUSARI

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	243
"12" 06	2020
Ora	

LEGE
privind regimul zonelor defavorizate

Parlamentul adoptă prezenta lege organică

Prezenta lege definește regimul juridic al zonelor defavorizate, cadrul național de reglementare, interacțiunea sa cu politicile de dezvoltare regională și națională, în scopul combaterii sărăciei și a deprivării multiple, a relansării economice și dezvoltării durabile a localităților din spațiul rural din Republica Moldova.

Articolul 1. Noțiuni generale

În sensul prezentei legi, următoarele noțiuni principale semnifică:

zonele defavorizate – arii geografice, în care, din cauza dezavantajelor legate de situația demografică, mediu, calitatea solului, precum și din cauza altor factori, veniturile populației sunt mai mici comparativ cu mediile pe republică. Zonele defavorizate se aprobă prin Hotărâre de Guvern.

arie geografică - una sau mai multe unități administrativ-teritoriale alăturate care, individual, corespund prevederilor prezentei legi;

pol de creștere – localitate urbană care se remarcă prin concentrarea populației, a activităților economice, sociale și culturale, cu caracter polarizator din punct de vedere socioeconomic regional și care stimulează dezvoltarea localităților învecinate;

domeniile de interes pentru realizarea de investiții în zonele defavorizate - ansamblu de activități alese în funcție de specificul zonei, stabilite prin Hotărâre de Guvern și care corespund Clasificatorului activităților din economia Moldovei (CAEM);

perioada de obținere a facilităților - perioada cuprinsă între momentul obținerii certificatului de investitor în zona defavorizată și cel în care încetează statutul de zonă defavorizată; în cazul certificatului provizoriu de investitor, urmat de obținerea certificatului de investitor în zona defavorizată, perioada se calculează din momentul obținerii certificatului provizoriu de investitor până la încetarea existenței zonei defavorizate;

sediul - sediul principal al agentului economic în înțelesul dat de Legea nr.220 din 19.10.2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali în zonele defavorizate;

coeziune teritorială – dezvoltare echilibrată, coerentă și armonioasă a teritoriului sub aspectul activităților economice, sociale, al dotărilor, al accesibilității, al calității mediului, al condițiilor de viață și de muncă echitabile pentru toți cetățenii, indiferent de locul în care se află;

indice de deprivare a ariilor mici – indicator complex care reflectă plasamentul/locul ocupat de fiecare localitate, raion, regiune din Republica Moldova, în funcție de nivelul de dezvoltare pe următoarele domenii: activitate economică, educație, sănătate, demografie, protecție socială, condiții de mediu, finanțe publice locale, infrastructură de drumuri, apă și canalizare, energetică și comunicații;

program național de intervenție pentru depășirea deprivărilor în zonele defavorizate - instrumentul principal de finanțare a proiectelor și programelor de dezvoltare depășire a deprivărilor din zonele defavorizate. Programul se finanțează din Bugetul de Stat, precum și din alte surse. Cuantumul bugetului programului este de 1% din veniturile bugetului de stat, aprobat prin Legea bugetului de stat pentru anul respectiv.

Articolul 2. Condițiile pentru înființarea zonei defavorizate

(1) Zonele defavorizate reprezintă arii geografice, strict delimitate teritorial, care îndeplinesc cel puțin una dintre următoarele condiții:

a) reprezintă zone cu o economie slab diversificată, preponderent agricolă, în care mai mult de 80% din populația acestor localități este ocupată în agricultură;

b) veniturile populației sunt mai mici de 50 % sub media națională, iar rata șomajului depășește de 2 ori indicatorii medii pe țară.

c) rată înaltă de emigrație din zonă și părăsirea în masă a localității, conduc la depopularea masivă a localității și procesul de îmbătrânire demografică și dispariție a populației tinere;

g) veniturile locale nu depășesc 10% din necesarul bugetelor locale, creând astfel un deficit constant de resurse necesare pentru dezvoltarea infrastructurii sociale și a drumurilor de acces locale;

h) reprezintă zone izolate, cu o infrastructură slab dezvoltată.

(2) O zona defavorizată poate include una sau mai multe unități administrativ-teritoriale.

Articolul 3. Regimul juridic al zonei defavorizate

(1) Zonele defavorizate nu au personalitate juridică și nu reprezintă noi unități administrativ teritoriale. Componenta lor teritorială este specificată într-o Hotărâre de guvern, fiind adoptată în fiecare caz individual, conform prevederilor prezentei legi.

(2) În componența unei **zone defavorizate** pot intra de la 1 până la 20 localități rurale sau localități cu elemente de urbanizare. În fiecare **zonă defavorizată** este desemnată cel puțin o unitate administrativ teritorială în calitate de centru administrativ al zonei defavorizate, selectată în temeiul existenței unor *capacități administrative*, la recomandarea Agenției pentru Dezvoltare Regională, cu acordul celorlalte localități constitutive ale zonei defavorizate.

(3) Măsurile de dezvoltare a zonei defavorizate sunt orientate spre întreaga comunitate și mizează pe incluziune și participare din partea tuturor actorilor locali și regionali: autorități publice, business, societate civilă, instituții sociale, etc.

Articolul 4. Înființarea zonei defavorizate

(1) Primarul sau președintele consiliului local/raional, în baza deciziei consiliului local, respectiv raional, transmite propunerea fundamentată de **declarare a zonei defavorizate** în adresa Agenției pentru Dezvoltare Regională, în al cărei rază teritorială se află zona respectivă.

(2) În cazul în care aria geografică a unei zone defavorizate aparține la două sau mai multe unități administrativ-teritoriale, propunerea de înființare și documentele de fundamentare corespunzătoare prevederilor legale se întocmesc la inițiativa autorităților publice abilitate, conform alin.(1) din cadrul unităților administrativ-teritoriale respective.

(3) Agenția pentru Dezvoltare Regională prevăzută la alin.(1) analizează propunerile de declarare a noilor zone defavorizate în baza documentelor prezentate, a datelor social-economice conținute în statistici tematice corespunzătoare evaluării gradului de deprivare (*Indicele de Deprivare al Ariilor Mici – IDAM*), precum și a alți indicatori statistici locali relevanți. Atunci când aceste date atestă existența unui grad de deprivare extrem, fiind astfel întrunite cerințele prevăzute de lege, Agenția pentru Dezvoltare Regională prezintă un aviz favorabil și întocmește documentele aferente, în conformitate cu regulile stabilite de Guvern pentru procedura de desemnare a zonelor defavorizate.

(4) În anumite cazuri, Agenția pentru Dezvoltare Regională poate veni ea însăși cu inițiativa de solicita guvernului desemnarea unei zone defavorizate, care să includă în componența sa una sau mai multe unități administrativ-teritoriale, în temeiul unei analize asupra indicatorilor prevăzuți de lege. Inițiativa Agenției pentru Dezvoltare Regională se va accepta în condițiile în care nu au existat asemenea propuneri din partea autorităților locale corespunzătoare sau atunci când acestora le lipsesc capacitățile administrative pentru colectarea acestor date.

(5) Propunerile legate de desemnarea unor zone teritoriale ca fiind defavorizate, documentele aferente acestei decizii, însoțite de avizul favorabil al Agenției pentru Dezvoltare Regională, vor fi înaintate *Consiliului Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale* spre aprobare.

(6) Documentele aprobate de Consiliul Național Coordonator al Dezvoltării Regionale se vor înainta ulterior Guvernului Republicii Moldova spre adoptare.

(7) Guvernul va examina aceste propuneri privind desemnarea unor zone cu statut de ”zonă defavorizată”, avizele care o însoțesc și indicatorii statistici aferenți și va emite hotărârea prin care va recunoaște acestor teritorii regimul de zonă defavorizată sau de respingere a propunerii, în baza unei explicații fundamentate.

(8) Prin hotărârea Guvernului de declarare a zonei defavorizate se aprobă:

a) perioada pentru care un anumit teritoriu geografic va funcționa cu regim de ”zonă defavorizată”, în sensul prezentei legi;

b) domeniile prioritate de interes pentru atragerea de investiții și proiecte de infrastructură;

c) aprobarea unor finanțări capitale pentru nevoile urgente ale acestor teritorii și o serie de facilități fiscale prevăzute de lege – cadru, care se vor acorda agenților economici care efectuează investiții.

(9) Un teritoriu geografic sau o arie ce conține mai multe localități adiacente pot fi declarate ”zonă defavorizată” pentru o perioadă de cel puțin 3 ani, dar nu mai mult de 10 ani, cu posibilitatea unei extinderi a termenului inițial, în condițiile prevăzute în Hotărârea de Guvern de evaluare a situației social-economice inițiale și a planului de remediere conex regimului zonei defavorizate.

Articolul 5. Rolul autorităților publice locale și al Agențiilor pentru Dezvoltare Regionale (ADR) în vederea implementării regimului zonelor defavorizate este definit de următoarele direcții.

(1) Autoritățile publice locale și Agențiile pentru Dezvoltare Regională elaborează un plan multianual de redresare a situației teritoriilor incluse în zonele defavorizate, desemnate de guvern,

(2) Autoritățile publice locale și Agențiile pentru Dezvoltare Regională atrag resurse financiare pentru soluționarea problemelor structurale ale acestor teritorii cu regim de zone defavorizate;

(3) Sursele atrase în vederea implementării proiectelor de infrastructură vitală pentru populația și stabilitatea social-economică și demografică a zonelor defavorizate pot include, dar nu se vor limita la acestea, următoarele:

- a) mijloace financiare alocate de guvern în cadrul **Programului Național de Intervenție pentru Depășirea Deprivărilor în Zonele Defavorizate (PNIDDZD)**, care vor reprezenta circa 1% din veniturile aprobate ale bugetului de stat pe anul respectiv, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație);
- b) mijloace financiare atrase din sectorul public și privat la nivel local, regional, național și internațional, inclusiv prin programele de asistență ale donatorilor;
- d) contribuții benevole ale organizațiilor private, a persoanelor fizice și juridice, a lucrătorilor migranți care locuiesc sau își au reședința pe teritoriul Republicii Moldova și/sau peste hotarele ei;
- e) contribuții financiare alocate prin intermediul programelor internaționale multilaterale și bilaterale;
- f) contribuții benevole din partea organizațiilor non-guvernamentale din țară și de peste hotarele ei;
- g) sponsorizări și alte încasări care nu contravin legislației.

(4) Mecanismul de atragere, colectare și utilizare a mijloacelor necesare pentru redresarea social-economică a zonelor defavorizate din spațiul rural este prevăzut în Manualul operațional privind modul de utilizare a mijloacelor din cadrul *Programului național de intervenție pentru depășirea deprivărilor în zonele defavorizate*, precum și într-un Regulament al guvernului, adoptat în vederea uniformizării procedurilor conforme legislației în vigoare și fluidizării procesului decizional.

(5) Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Infrastructurii, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului sunt autoritățile publice centrale, responsabile de elaborarea măsurilor și politicilor care vor reglementa acordarea de stimulente și facilități fiscale, aplicate în vederea atragerii investițiilor critice în infrastructura vitală a zonelor defavorizate. Toate proiectele investiționale și de infrastructură atrase în scopul redresării problemelor sistemice ale zonelor defavorizate din spațiul rural vor fi înregistrate, evaluate și confirmate prin audituri externe.

(6) Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) în jurisdicția teritorială a căreia se găsește cel puțin un teritoriu desemnat drept "zona defavorizată" va servi ca instituție coordonatoare de politici, proiecte, intervenții financiare, fiind responsabilă de calitatea, numărul programelor și proiectelor atrase în vederea dezvoltării acestor teritorii deprivat social-economic.

(7) În temeiul hotărârii de înființare a zonelor defavorizate, Agenția pentru Dezvoltare Regională (ADR) va asigura administrarea specială a teritoriilor cu regim de "zonă defavorizată".

(8) Atribuțiile centrale ale Agenției pentru Dezvoltare Regională în raport cu teritoriile desemnate drept "zonă defavorizată" sunt următoarele:

- a) susținerea și atragerea proiectelor investiționale în aceste zone defavorizate;
- b) promovarea inițiativei private și instruirea culturii antreprenoriale în aceste zone defavorizate;
- c) popularizarea diferitelor forme de PPP în vederea realizării diverselor proiecte sociale;
- d) elaborarea unor propuneri de îmbunătățire a infrastructurii sociale și a activității economico-sociale din zonă;
- e) contribuie la diversificarea și dezvoltarea serviciilor sociale de calitate în zona defavorizată
- f) urmărește împreună cu organele abilitate de lege modul în care agenții economici din zonă își îndeplinesc obligațiile prevăzute de prezenta lege;

- g) colectează și prelucrează datele statistice privind activitatea agenților economici din zona, cu sprijinul autorităților administrației publice locale și centrale și asigură transmiterea acestora către Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale;
- h) informează periodic Consiliul Național de Coordonare a Dezvoltării Regionale despre situația social-economică din zona defavorizată.

(9) Unitățile administrativ-teritoriale care au solicitat și au primit statutul de "zonă defavorizată" au dreptul de a elabora, monitoriza și evalua implementarea măsurilor de susținere din partea autorităților centrale pentru implementarea Planului de remediere al defavorizării.

(10) Unitățile administrativ-teritoriale care au solicitat și au primit statutul de zonă defavorizată vor elabora, în colaborare cu alți actori locali și autorități ale administrației publice locale/raionale, diverse propuneri de proiecte, solicitări de finanțare individuală sau colectivă din partea fondurilor aflate sub răspunderea ministerelor sectoriale sau al unor fonduri internaționale, pe care le vor comunica în prealabil și Agenției de Dezvoltare Regională, în calitate de autoritate coordonatoare pentru teritoriile desemnate cu regim de "zonă defavorizată".

(11) Agenția de Dezvoltare Regională va răspunde acestor solicitări de finanțare, oferindu-le prioritate în cadrul planului anual de acțiuni și a fondurilor disponibile, vor defini și informa autoritățile respective asupra criteriilor metodologice de selectare a proiectelor finanțate.

(12) Autoritățile administrației publice locale și raionale ale unităților administrativ-teritoriale care au solicitat și au primit statutul de zonă defavorizată pot acorda facilități și stimulente actorilor sociali în conformitate cu competențele prevăzute în legea nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală.

(13) În cadrul acestor zone defavorizate pot fi înființate Grupuri de Acțiune Locală (GAL) cu scopul de a contribui la determinarea și implementarea priorităților de dezvoltare. Autoritățile administrației publice locale pot să se asocieze acestor grupuri prin intermediul unor asociații non-guvernamentale înființate în acest scop, conform prevederilor legislației.

Articolul 6. Stimulente fiscale și non-fiscale în susținerea activităților economice

(1) Societățile comerciale, întreprinderile mici și mijlocii, societățile pe acțiuni cu capital mixt și străin, dar și întreprinzători particulari sau întreprinderi individuale și asociații familiale, înregistrate conform legislației în vigoare, care au sediul social și își desfășoară activitatea pe teritoriul zonelor defavorizate, pot beneficia, în funcție de activitatea prestată, pentru investițiile noi realizate în această zonă, de una sau mai multe facilități:

a) restituirea în totalitate a taxelor vamale și taxei pe valoare adăugată pentru mașinile, utilajele, instalațiile, echipamentele, mijloacele de transport, altele decât autoturisme, know-how, alte bunuri amortizabile care se importă în vederea efectuării și derulării de investiții în zonă, precum și pentru materiile prime, piesele de schimb și/sau componentele importate, necesare realizării activităților de producție, procesare și manufactură în zona recunoscută drept defavorizată;

b) scutirea de la plata impozitului pe profit, pe durata de existență a zonei defavorizate;

c) scutirea de la plata taxelor percepute pentru modificarea destinației sau pentru scoaterea din circuitul agricol a unor terenuri destinate realizării investiției;

d) acordarea pentru redresarea social-economică a zonelor defavorizate din spațiul rural, cu prioritate, din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională, a unor sume pentru:

- stimularea activității de export al produselor finite și/sau al serviciilor industriale, după caz;

- garantarea creditelor externe, în limita unui plafon anual stabilit de Ministerul Finanțelor;
- finanțarea unor programe speciale de dezvoltare a infrastructurii, aprobate prin hotărârea Guvernului;
- finanțarea proiectelor de investiții ale societăților comerciale, prin coparticiparea statului la capitalul social.

(2) Acordarea facilităților și finanțărilor prevăzute la alin.(1) lit.d) se stabilește prin hotărârea Guvernului.

(3) În baza prezentei legi pot fi introduse și alte instrumente, determinate de specificul zonei defavorizate, pentru a stimula relansarea activităților economice și creșterea competitivității economiilor locale în zonele defavorizate din spațiul rural, stimulării investițiilor pentru dezvoltarea economică și crearea de noi locuri de muncă și reducerea migrației.

(4) Subiecții prevăzuți la alin.(1) pot beneficia de subvenții pentru:

a) crearea locurilor de muncă în condițiile Regulamentului privind subvenționarea creării locurilor de muncă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1145 din 20.12.2017, Subvențiile alocate de stat se vor utiliza de către beneficiar (proprietar) doar în scopul achitării obligațiilor la bugetul consolidat privind plata impozitului pe venit din salariu, a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală și a contribuțiilor de asigurări sociale.

b) programe de training și re-training a forței de muncă locale, angajate ulterior în sfera producției, având drept obiectiv dezvoltarea aptitudinilor de muncă ale tinerilor absolvenți, și revenirea lor în localitățile de unde au plecat, integrați astfel la primul loc de muncă după absolvire.

c) dezvoltarea de tehnologii noi și producție pe bază acestor tehnologii. Salariații ce desfășoară activități de creare de programe pentru calculator, salariații ce desfășoară activități de cercetare-dezvoltare și inovare pot fi scutiți de la plata impozitului pe venit, conform Codului fiscal.

d) crearea cel puțin 200 locuri noi de muncă în zonele defavorizate și angajarea muncitorilor din aceste zone defavorizate.

e) acordarea serviciilor de mobilitate pentru persoanele care și-au găsit un loc de muncă în localitățile apropiate considerate poluri de creștere, în situația imposibilității creării de locuri de muncă în zona defavorizată.

f) angajarea absolvenților instituțiilor de învățământ, tinerilor cu vârstă între 16 și 24 de ani care nu au loc de muncă, șomerilor care au peste 45 ani, șomerilor părinți unici susținători de familie, persoanelor în etate aflate aproape de pensionare și persoanelor cu dizabilități. Aceste categorii de salariați pot fi scutiți de la plata impozitului pe venit, conform Codului fiscal.

(5) Guvernul va reglementa și detalia stimulentele prevăzute la alin.(4) și condițiile de acordare a acestora în zonele defavorizate.

(6) Pentru anumite categorii de persoane fizice și juridice din zonele defavorizate pot fi acordate următoarele facilități și stimulente:

a) granturi pentru tinerii antreprenori – ajutoare bănești tinerilor din localitățile zonelor defavorizate care-și deschid afaceri, creează locuri de muncă sau mențin cele existente, aplică tehnologii inovatoare, dezvoltă sectoarele economiei bazate pe exporturi, susținând dezvoltarea potențialului economic al spațiului rural și diminuând sărăcia rurală.

b) granturi pentru crearea de rețele agroturistice – ajutoare pentru înființarea de afaceri și pensiuni în spațiul rural, la standarde moderne, în strânsă legătură cu agențiile specializate de turism din Republica Moldova și din străinătate. Pentru acordarea granturilor urmează a se obține co-finanțare privată, din care se finanțează lucrări de construcție și re-amenajare, proiectare și dezvoltare de servicii, fiind rambursate după efectuarea lucrărilor de înființare/reabilitare.

c) granturi investiționale – ajutoare acordate producătorilor agricoli care sunt interesați să extindă și să perfecționeze culturile și plantațiile multianuale, sporindu-și poziția de piață și competitivitatea pe culturi cu valoare sporită (horticultură, pomușoare, plante oleaginoase, facilitarea și diversificarea accesului pe piețele de desfacere). Aceste granturi se acordă grupurilor de producători locali constituite din cel puțin 5 persoane (persoane juridice și/sau persoane fizice) cu activitate individuală de cel puțin 3 ani în sectoarele respective, care pot aplica la programe specializate de susținere a producătorilor agricoli.

d) ajutoare sociale active – Guvernul va acorda și anumite ajutoare suplimentare populațiilor afectate profund de subdezvoltare și sărăcie. În cazul în care rata șomajului în zonă defavorizată depășește cu peste 50% media națională, prin hotărâre a Guvernului de declarare a zonei defavorizate pot fi stabilite o serie de facilități fiscale pentru persoanele fizice care au domiciliul și locul de muncă în teritoriul desemnat drept "zonă defavorizată", având venituri sub nivelul celui mediu pe economie, constând în:

- tarife reduce pentru transportul auto, pe căi navigabile sau pe calea ferată;
- reducerea impozitului pe venit cu până la 50%;
- scutirea de la plata impozitului pe venitul agricol obținut pe terenurile aflate în zona defavorizată.

e) garanții financiare pentru acoperirea necesității de gaj a creditelor solicitate de la băncile comerciale. Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM) va acorda garanții financiare Întreprinderilor Mici și Mijlocii (IMM):

- gestionate de tineri, în cazul cărora garanția se emite pe un termen de 60 luni pentru garantarea creditului până la 500.000 lei, dar nu mai mult de 50% din valoarea creditului.
- gestionate de femei, garanția financiară se emite pe un termen de 60 luni pentru garantarea creditului până la 700.000 lei, dar nu mai mult de 70% din valoarea creditului,
- nou înregistrate (start-ups) – garanția se extinde pe un termen de 36 luni pentru garantarea creditului până la 700.000 lei, dar nu mai mult de 70% din valoarea creditului.
- active – garanția financiară se emite pe un termen de 60 luni pentru garantarea creditului până la 3 mln lei, dar nu mai mult de 50% din valoarea creditului,
- exportatoare – garanția financiară se emite pe un termen de 60 luni pentru garantarea creditului până la 5 mln lei, dar nu mai mult de 50% din valoarea creditului.

(7) Ministerul Finanțelor ține lista tuturor stimulentei și facilităților într-un Registru unic, actualizat anual.

Articolul 7. Procedura de acordare a facilităților și stimulentei

(1) Facilitățile prevăzute de lege se acordă în baza certificatului de investitor în zona defavorizată, care se eliberează la cererea agentului economic de către Agenția pentru Dezvoltare Regională în a cărei rază de competență teritorială ține zona defavorizată.

(2) Agențiile pentru Dezvoltare Regională vor elibera certificatul de investitor în zonă defavorizată în termen de cel mult 15 zile de la data înregistrării cererii.

(3) Agenții economici care solicită eliberarea certificatului de investitor în zonă defavorizată trebuie să dovedească că îndeplinesc condițiile prevăzute de prezenta lege și hotărârile de Guvern aprobate pentru implementarea legii.

(4) Societățile comerciale care solicită certificat de investitor în zonă defavorizată trebuie să dovedească că au cel puțin 10 angajați cu contracte individuale de muncă pe durată nedeterminată, dintre care cel puțin 5 să provină din forța de muncă neocupată din zona defavorizată.

(5) Agenții economici care se află la începutul activității și care nu pot dovedi demararea procesului de realizare a investiției și de creare de noi locuri de muncă pot solicita eliberarea unui certificat provizoriu de investitor în zonă defavorizată. Agentul economic care obține certificat provizoriu de investitor în zonă defavorizată are obligația să demareze activitatea de realizare a investiției și de creare de noi locuri de muncă în termen de 3 luni, în caz contrar fiind obligat să restituie contravaloarea tuturor facilităților de care a beneficiat.

(6) Agenția pentru Dezvoltare Regională care a eliberat certificatul provizoriu de investitor în zonă defavorizată verifică dacă până la expirarea termenului de valabilitate a acestuia agentul economic și-a îndeplinit obligația de demarare a investiției și de creare de noi locuri de muncă. În cazul constatării neîndeplinirii obligației, Agenția solicită organelor abilitate încasarea contravalorii facilităților de care agentul economic a beneficiat în această perioadă.

(7) Modelele cererilor, al certificatului provizoriu de investitor în zonă defavorizată, respectiv al certificatului de investitor în zonă defavorizată, precum și lista cuprinzând actele necesare pentru eliberarea acestor certificate sunt stabilite într-un Regulament al Guvernului.

(8) Agențiile pentru Dezvoltare Regională eliberează certificate de investitor în zona defavorizată conform domeniilor de interes stabilite prin hotărârea Guvernului de declarare a zonei defavorizate.

(9) Agenții economici care au obținut certificat de investitor în zonă defavorizată și care efectuează suplimentar activități din alte domenii de interes decât cele prevăzute în hotărârea Guvernului de declarare a zonei defavorizate, beneficiază în continuare de facilități în condițiile legii, până la expirarea perioadei pentru care a fost declarată zonă defavorizată.

(10) Agențiile pentru dezvoltare regională verifică dacă agenții economici care solicită eliberarea certificatului de investitor în zonă defavorizată îndeplinesc condițiile legale de acordare a certificatului, precum și dacă au autorizații și licențe de funcționare corespunzător activității desfășurate în zona defavorizată.

(11) După eliberarea certificatului de investitor în zonă defavorizată agențiile pentru dezvoltare regională verifică cel puțin de două ori pe an dacă fiecare agent economic care a beneficiat de facilități respectă obligațiile prevăzute în lege și hotărârile de Guvern.

(12) Agenția de Dezvoltare Regională va retrage certificatul de investitor în zonă defavorizată, cu avizul Consiliului regional pentru dezvoltare în a cărei rază de competență teritorială intră zona defavorizată, și va solicita organelor abilitate prin lege recuperarea contravalorii facilităților atunci când beneficiarul acestora se află în una dintre următoarele situații:

a) nu mai îndeplinește condițiile în baza cărora a obținut certificatul de investitor în zona defavorizată;

b) nu permite reprezentanților Agenției de Dezvoltare Regională identificarea fizică a mașinilor, utilajelor, instalațiilor, echipamentelor, mijloacelor de transport și a altor bunuri pentru care au fost

acordate facilități, în termen de 30 de zile de la prima solicitare a agenției pentru dezvoltare regională care a eliberat certificatul de investitor;

c) nu prezintă la verificarea făcută de către reprezentanții Agenției de Dezvoltare Regională, la sediul din zona defavorizată, documentele financiar-contabile și contractele de muncă ale angajaților.

Articolul 8. Controlul asupra utilizării sumelor aferente facilităților acordate

- (1) În cazul în care o investiție care beneficiază de prevederile acestei legi este lichidată voluntar într-o perioadă mai mică decât dublul perioadei în care s-a bucurat de facilitățile acordate prin hotărârea Guvernului de înființare a zonei defavorizate, lichidatorul/lichidatorii au obligația ca, din sumele rezultate în urma lichidării, să achite, cu prioritate, către bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și către bugetele fondurilor speciale, sumele aferente facilităților acordate în conformitate cu prevederile art.6.
- (2) Societățile comerciale constituite într-o zonă defavorizată nu își pot înceta activitatea în zona respectivă, iar cele care își deschid filiale cu personalitate juridică într-o astfel de zonă nu le pot desființa sau schimba sediul din zona defavorizată, într-o perioadă mai scurtă decât cea prevăzută, sub sancțiunea achitării sumelor datorate către bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și către bugetele fondurilor speciale, aferente facilităților acordate în conformitate cu prevederile art.6.
- (3) Agenții economici care au beneficiat de scutire de la plata impozitului pe profit, conform legislației în vigoare, până la data intrării în vigoare a prezentei legi, nu beneficiază de facilitățile prevăzute mai sus în perioada în care beneficiază de scutire de la plata impozitului pe profit.
- (4) Utilizarea totală sau parțială a sumelor aferente facilităților acordate, fără respectarea termenelor și a destinației acestora, se constată de către organele de control abilitate potrivit legii.
- (5) Sumele prevăzute la alin.(4) se restituie în quantum dublu, în termen de 60 de zile de la constatarea schimbării destinației fondurilor de către organele de control, cu luarea în regim de urgență de către Agenția de Dezvoltare Regională a măsurilor de asigurare prevăzute de legislație.
- (6) Nerespectarea prevederilor prezentei legi atrage răspunderea administrativă, civilă sau penală, după caz, a utilizatorilor sau a beneficiarilor fondurilor alocate conform prezentei legi.
- (7) Consiliul Concurenței va monitoriza acordarea ajutoarelor de stat, în conformitate cu Legea nr.139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat și Regulamentul privind ajutorul de *minimi*, aprobat prin Hotărârea Consiliului Concurenței nr.2 din 30.08.2013.
- (8) Agenții economici care operează în zonele defavorizate beneficiază de facilitățile și stimulente prevăzute de lege, până la atingerea intensității maxime admise a ajutorului de stat, conform Regulamentului privind ajutorul de minimi, aprobat prin Hotărârea Consiliului Concurenței nr.2 din 30.08.2013.
- (9) Quantumul ajutorului de stat și încadrarea în intensitatea permisă pentru fiecare agent economic sînt calculate de Consiliul Concurenței, pe baza informațiilor transmise de furnizorii de ajutor de stat și de Agențiile de Dezvoltare Regionale.
- (10) Agențiile de dezvoltare regionale țin evidența sumelor reprezentând valoarea stimulentele și facilităților acordate fiecărui agent economic cu certificat de investitor și informează semestrial Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei și Infrastructurii și Consiliul Concurenței cu privire la evoluția acestor date.

(11) În momentul constatării atingerii intensității maxime admise, ca urmare a activității de monitorizare, Consiliul Concurenței va aplica prevederile legale în domeniul ajutorului de stat și va înștiința furnizorii de ajutoare de stat și agenții economici cu certificat de investitor asupra încetării acordării de facilități și stimulente.

Articolul 9. Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la 6 luni de la data publicării.

(2) Guvernul, în termen de:

- 6 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri pentru a aduce legislația în vigoare în corespundere cu prevederile prezentei legi;
- 12 luni de la data publicării prezentei legi, va aproba actele sale normative în vederea implementării prevederilor prezentei legi.

Președintele Parlamentului Republicii Moldova

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul de Lege privind regimul zonelor defavorizate

Prezentul proiect este elaborat de către deputatul în Parlamentul RM Igor Munteanu.

Condițiile care au impus elaborarea prezentului proiect de lege și finalitățile urmărite:

Dezvoltarea economică inegală, sărăcia extremă din anumite zone rurale cu un grad înalt de deprivare a populației de cele mai elementare servicii sociale, economice, educaționale, sanitare, sau de infrastructură crează fracturi sociale extreme de adânci în societate. Existența mai multor zone cu probleme grave de subdezvoltare social-economică generează un proces tot mai acut de discriminare activă a unor cetățeni din aceste teritorii față de populația urbană, stimulând emigrația masivă, de-clasarea tot mai accentuată a acestor segmente de populație de nivelul de bunăstare și acces la servicii de civilizație modernă a unor orașe, creșterea galopantă a sărăciei și a excluziunii sociale, încetinirea dezvoltării social-economice a țării în ansamblu.

Tradițional nivelul sărăciei în mediul rural este mai înalt, el fiind determinat de structura ocupațională și economică dominată de activități din domeniul agricol, în care productivitatea muncii este scăzută și nu asigură veniturile necesare pentru un trai decent al locuitorilor precum și dezvoltarea adecvate a obiectelor de infrastructură. Conform datelor statistice, rata sărăciei în mediul rural este de 7,5 ori mai mare decât în orașele mari, și de 2 ori mai mare decât în orașele mici, iar circa 335 mii persoane din mediul rural continuă să trăiască sub limita sărăciei. În ultimii ani s-a înregistrat o tendință constantă de reducere a nivelului sărăciei, inclusiv în mediul rural, aceasta a fost determinată în mare parte de acordarea ajutorului social și a ajutorului pentru perioada rece a anului. Într-adevăr, diminuarea nivelului sărăciei la sate este legată de susținerea financiară a locuitorilor din mediul rural de către emigranții de peste hotare. Astfel, în mediul rural, remitențele reprezintă circa 16% din veniturile medii disponibile ale populației, iar prestațiile sociale constituie circa 20,4% din totalul veniturilor disponibile ale populației. Dacă nu ar exista aceste venituri, rata sărăciei în mediul rural ar fi de 2,1 ori mai mare decât în realitate. Riscul sărăciei din aceste localități poate crește și în contextul diminuării volumului remitențelor, precum și a declinului activității economice determinate de pandemia cu noul virus Covid-19.

Bunăstarea populației din mediul rural este afectată însă și de gradul sporit de deprivare al unor localități, tradițional marginalizate, cu populații reduse, considerate "fără perspectivă", care se identificate tot mai mult cu un risc sporit de sărăcie, deprivare, excluziune, în raport cu altele, din cauza unor probleme sistematice: absența unor elemente de infrastructură socială, forțe de producție competitive, acces la finanțare pentru diversificarea economiei locale, factori climaterici extremi, care-au influențat modelul creșterii economice, etc. Se constată astfel că localitățile din zona de Sud sunt mai expuse riscului de sărăcie, în temeiul unor indicatori determinați de mediu, climă, investiții, emigrație, eșecuri economice, potențial social, etc. Pe parcursul unei perioade îndelungate de timp în această zonă s-a înregistrat cea mai înaltă rată de sărăcie, deși se întrezăresc numeroase bifurcații ale zonelor defavorizate în zona de centru și de nord a Republicii Moldova.

În anul 2014 în zona de Sud rata sărăciei a constituit 16,7% fiind de 1,1 ori mai mare decât în zona Centru, de 1,4 ori mai mare decât în zona Nord, și de 6,4 ori mai mare decât în mun. Chișinău. În scopul identificării celor mai deprivare localități și regiuni (sub aspect social economic) am folosit **Indicele de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM)**, un instrument oficial al Guvernului, creat pentru a identifica localitățile din țară cu cel mai înalt grad de deprivare și sărăcie comunitară. IDAM este un indicator complex care indică plasamentul/locul ocupat de fiecare localitate, raion, regiune din Republica Moldova, în dependență de nivelul de dezvoltare pe următoarele domenii: **activitate economică, agricultură, educație, sănătate, demografie, protecție socială, venituri bugetare, condiții de mediu, infrastructura de drumuri, apă și canalizare, energetică și comunicații.**

Conform indicatorului sintetic **IDAM**, calculat în 2014, cele mai puțin dezvoltate raioane din țară, după cele 8 aspecte componente sunt: **Rezina, Ocnîța, Șoldănești, Nisporeni, Telenești.** Din

acest considerent o lege care reglementează modul de intervenție din partea statului în anumite zone, considerate defavorizate este extrem de binevenită și va conduce la depășirea inegalităților sociale dintre localități și regiuni și asigurarea unei dezvoltări durabile a țării. Politica de acordare a regimului de zonă defavorizată unei localități sau regiuni reprezintă o componentă distinctă a politicii de dezvoltare regională, fiind determinată de existența unor areale dezavantajate din punct de vedere socio-economic, structural, demografic, accesul inegal la infrastructura de transport sau de alte limitări și constrângeri. Asistența acordată unor zone defavorizate se acordă pentru anumite perioade specifice de relansare și dezvoltare social-economică cu scopul de a redresa aceste zone, grav afectate de șomaj, infrastructură subdezvoltată, atrăgând astfel, prin politicile sale de stimulente, noi investiții și oportunități.

Prezentul proiect de lege are drept scop:

Depășirea inegalităților sociale din cadrul zonelor defavorizate, precum și asigurarea dezvoltării echilibrate a teritoriului național din punct de vedere economic, social, cultural, de mediu și evitarea manifestării disparităților și dezechilibrelor de dezvoltare.

La elaborarea prezentului proiect de lege s-a ținut cont de prevederile Strategiei Naționale de Dezvoltare Regională pentru anii 2016–2020, de Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova 2030”, precum și în prevederile titlului IV capitolul 20 „Dezvoltarea regională, cooperarea la nivel transfrontalier și regional” al Acordului de Asociere a Republicii Moldova cu Uniunea Europeană, ratificat de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr. 112 din 2 iulie 2014.

Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul de lege este armonizat cu cadrul general al Strategiei Dezvoltării Regionale în RM, cadrul normativ și prevederile politicilor de combatere a sărăciei, a incluziunii sociale și depășirea inegalităților sociale în zonele defavorizate.

Principalele prevederi ale proiectului

Potrivit autorului proiectului de lege, statul are obligația de a identifica și remedia inegalitățile sociale înregistrate teritorial în localitățile care pot fi desemnate drept zone de ”calamitate” sau ”zone defavorizate”, elaborând și aplicând măsuri de răspuns, politici de intervenție targetate pe problemele reale ale acestor teritorii, care pot lua forma unor măsuri de facilități fiscale acordate companiilor care decid să activeze în aceste zone problematice, susținerea unor proiecte de crearea a unor utilități și servicii sociale, care ar compensa lipsa de atractivitate de locuire în aceste localități pentru populație, dar și adoptarea unor politici de alocare de ajutoare (granturi) ținute, acordate din fondurile naționale și comunitare pentru dezvoltarea unor proiecte și inițiative locale cu impact local semnificativ, subvenționări unor industrii noi sau tradiționale prin care se dorește refacerea economică și socială a zonelor respective, sporirea nivelului lor de dezvoltare și atragerea de investiții în zonele afectate de sărăcie, subdezvoltare, condiții neprielnice.

Identificarea unei ”zone defavorizate” se va face prin evaluarea indicatorilor statistici - Indicele de Deprivare a Ariilor Mici (IDAM), alte date statistice relevante, care reprezintă resurse oficiale ale Guvernului, cu scopul de a identifica localitățile din țară cu cel mai înalt grad de deprivare și sărăcie comunitară. Indicele permite identificarea unor localități concrete cu un nivel înalt de deprivare multiplă, precum și derprivări în funcție de domenii sectoriale separate precum economia, agricultura, infrastructura, educația, sănătatea etc.

Asistența acordată unor zone defavorizate se acordă pentru anumite perioade specifice de relansare și dezvoltare social-economică cu scopul de a redresa aceste zone, grav afectate de șomaj, infrastructură subdezvoltată, atrăgând astfel, prin politicile sale de stimulente, noi investiții și oportunități. Agențiile pentru Dezvoltare Regională vor îndeplini rolul de coordonator de politici ale statului în vederea redresării inegalităților în aceste teritorii desemnate drept ”zone defavorizate, având și rolul de a identifica aceste spații/areale geografice, care să facă intervențiile statului cât

mai efective și eficiente. Agențiile pentru Dezvoltare Regională vor coordona acțiunile actorilor locali (autorități publice locale, companii private, gospodării țărănești, asociații comunitare, alte instituții relevante pentru dezvoltarea comunitară), care vor accepta să colaboreze la implementarea unor Planuri de remediere a defavorizării, un document de strategie pentru aceste "zone defavorizate. De asemenea, Agențiile pentru dezvoltare regională (ADR) vor supraveghea și evalua rezultatele, vor măsura progresele și vor defini țintele redresării, în format participativ, transparent, cu participarea tuturor actorilor relevanți acestor areale.

Agențiile pentru Dezvoltare Regională reprezintă autorități ale statului, responsabile de implementarea acestei politici pe plan teritorial. Statul oferă asistența sa unei zone defavorizate delimitate geografic, care-și poate pierde acest statut dacă resursele acordate ori stimulentele fiscale nu sunt utilizate corespunzător, sau atunci când indicatorii de relansare social-economică au fost atinși cu succes. Declararea statutului de zonă defavorizată are loc prin Hotărâre a Guvernului, cu indicarea problemelor care urmează a fi soluționate în cadrul zonei respective, aria localităților incluse, și tipurile de stimulente fiscale și non-fiscale, în susținerea obiectivelor de redresare a zonelor.

Pentru declararea unei zone ca fiind defavorizată trebuie parcurse următoarele etape:

Un Consiliu Local sau mai multe hotărâsc de comun acord declararea zonei "defavorizate" și solicită, în temeiul legislației, statut de zonă defavorizată și ajutor din partea Guvernului central în vederea rezolvării unei sau mai multor probleme structurale. Deciziile adoptate sunt fundamentate economic și social, fiind sprijinite de actori locali (societate civilă, business), care susțin demersul autorităților prin scrisori de sprijin instituțional. Primarul/Primarii transmit ulterior propunerea de declarare a zonei defavorizate ADR de care aparțin teritorial, care analizează propunerile, conform legislației în vigoare, avizează propunerile de declarare a zonei defavorizate și le transmit Consiliului Național de Dezvoltare Regională și Guvernului spre aprobare. Totodată, în lipsa capacității administrative în localitățile defavorizate, precum și în baza unei analize profunde a situației social-economice Agențiile pentru Dezvoltare Regională pot veni, de asemenea, cu inițiativa de a include în componența unei zone defavorizate una sau mai multe unități administrativ-teritoriale a căror consiliu local nu a înaintat o asemenea propunere.

Regimul zonelor defavorizate este definit de Guvernul RM, care adoptă Norme metodologice pentru aplicarea acestui regim, incluzând diverse tipuri de măsuri fiscale și non-fiscale (scutiri de taxe, subsidii, granturi acordate unor companii private și publice localizate în aceste zone, alte ajutoare de stat, destinate relansării economice și depășirii dezechilibrelor din aceste areale. Regimul legal al acestor zone le califică drept "arii geografice strict delimitate teritorial, care îndeplinesc cel puțin una din condiții: (1) ponderea șomerilor în totalul resurselor de muncă ale zonei să fie de cel puțin 3 ori mai mare decât ponderea șomerilor la nivel național, (2) nivelul de venituri al populației să fie cel mult de 2 ori mai mic decât pe plan național, și (3) localitățile incluse în zona respectivă să fie zone izolate, iar infrastructura să fie slab dezvoltată (drumuri, acces la canalizație, apă și gaze).

Sursa financiară de bază a Guvernului pentru redresarea social-economică a zonelor defavorizate din spațiul rural vor constitui resursele **Programului național de intervenție pentru depășirea deprăvirilor în zonele defavorizate** (în valoare de circa 200 mil. lei, alocați din Bugetul de Stat), precum și alte fonduri. Guvernul va elabora o serie de programe speciale pentru zonele defavorizate "Dezvoltarea afacerilor", "Sprijinirea investițiilor" și "Sprijinirea activităților agricole din mediul rural". Ajutoarele sunt acordate în mod transparent, meritocratic, după principiul „primul venit, primul servit” tuturor zonele defavorizate, fiind invitate să-și prezinte proiectele lor care ulterior sunt selectate pentru finanțare, prin licitații deschise. Ulterior, ADR vor repartiza pe sectoare de activitate certificate de investitor și antreprenor al agenților economici, care se bucură de facilitățile descrise în regimul zonelor defavorizate, asigurând totodată integritatea procesului.

Adoptarea prezentului proiect va avea ca efect:

Aprobarea legii privind acordarea statutului de zonă defavorizată va avea un impact puternic asupra depășirii inegalităților sociale din zonele defavorizate, ceea ce va conduce la asigurarea unei dezvoltări regionale echilibrate în Republica Moldova prin dezvoltarea infrastructurii sociale, diversificarea ocupării, creșterea nivelului ocupării și reducerea șomajului, creșterea bunăstării locuitorilor și depășirea riscului sărăciei în localitățile defavorizate.

Proiectul de lege privind acordarea regimului de zone defavorizate va contribui la eficientizarea cheltuielilor publice destinate procesului de combatere a sărăciei, la creșterea calității vieții în aceste zone, la creșterea coeziunii teritoriale, condiție extrem de importantă în asigurarea durabilității dezvoltării economice și sociale a țării. Pentru realizarea acestui scop, vor fi utilizate resurse financiare din cadrul *Programului național de intervenție pentru depășirea deprivărilor în zonele defavorizate* care va reprezenta instrumentul principal de finanțare a proiectelor și programelor de dezvoltare regională din zonele defavorizate, precum și din alte surse.

Fundamentarea economico-financiară:

Proiectul de lege prevede instituirea unui *Program național de intervenție pentru depășirea deprivărilor în zonele defavorizate* gestionat de către Consiliul Național de Dezvoltare Regională cu un buget de circa 200 mil. lei.

Igor MUNTEANU

Alexandru SLUSARI